

Основні сучасні проблеми допінгу у спорті

Руденко В.П.

Львівський державний університет фізичної культури

Анотації:

Мета: визначення та обґрунтування медико-біологічних, психологічних та соціальних проблем допінгу у спорті. **Матеріал:** проведено аналіз більше 50 джерел наукової та методичної літератури. **Результати:** показано, що допінг є однією з надзвичайно серйозних проблем сучасного спорту і суспільства в цілому. Визначено важливі питання щодо антидопінгових правил і антидопінгового контролю в спорті. Встановлено проблема застосування допінгів у професійному та дитячо-юнацькому спорті. Надано перспективні шляхи вирішення проблеми допінгу в Україні. Серед проблем сучасного спорту все більшого значення набуває проблема допінгу. Вона є надзвичайно складною, оскільки включає в себе взаємопов'язані медичні, юридичні, політичні, моральні, організаційні, соціальні та педагогічні аспекти. Соціально-педагогічні чинники антидопінгової політики в спорті вченими комплексно досі не розглядалися. Окремі аспекти антидопінгової політики представлені у наукових працях, які можна розділити на дві групи. Перша група робіт присвячена допінгу в спорті як соціальному явищу. Друга група робіт присвячена проблемам допінг-контролю. **Висновок:** сьогодні в Україні є необхідність й об'єктивні передумови розробки і прийняття загальної концепції, антидопінгового контролю. Вона має узагальнити значну кількість отриманих даних та слугувати основою для розробки ефективних заходів за рахунок удосконалення законодавчої і нормативно-правової бази та інфраструктури антидопінгової політики, що мають бути приведеними у відповідність до сучасних міжнародних стандартів.

Ключові слова:

допінг, спортсмен, антидопінгові заходи.

спорт,

Руденко В.П. Основные современные проблемы допинга в спорте. **Цель:** определение и обоснование медико-биологических, психологических и социальных проблем допинга в спорте. **Материал:** проведено анализ более 50 источников научной и методической литературы. **Результаты:** показано, что допинг является одной из очень серьезных проблем современного спорта и общества в целом. Определены важные вопросы относительно антидопинговых правил и антидопингового контроля в спорте. Установлена проблема применения допингов в профессиональном и детско-юношеском спорте. Обозначены перспективные пути решения проблемы допинга в Украине. Среди проблем современного спорта все большее значение приобретает проблема допинга. Она является чрезвычайно сложной, поскольку включает в себя взаимосвязанные медицинские, юридические, политические, моральные, организационные, социальные и педагогические аспекты. Социально-педагогические факторы антидопинговой политики в спорте учеными комплексно до сих пор не рассматривались. Отдельные аспекты антидопинговой политики представлены в научных трудах, которые можно разделить на две группы. Первая группа работ посвящена допингу в спорте как социальному явлению. Вторая группа работ посвящена проблемам допингового контроля. **Выводы:** сегодня в Украине назрели необходимость и объективные предпосылки для разработки и принятия общей концепции антидопингового контроля. Она должна обобщить полученные данные и послужить основой для разработки эффективных мер для совершенствования законодательной и нормативно-правовой базы, а также инфраструктуры антидопинговой политики, которые должны быть приведены в соответствие с современными международными стандартами.

допинг, спортсмен, спорт, антидопинговые меры.

Rudenko V.P. Main modern problems of doping in sport. **Purpose:** to identify and substantiate medico-biological, psychological and social problems of doping in sport. **Material:** Theoretical study is based on analysis of more than 50 scientific and methodical literatures. **Results:** it was shown that doping is one of the serious problems of modern sport and society in general. Defines important questions regarding anti-doping rules and the anti-doping control in sport. Installed the use of performance enhancing drugs in professional sports for children and youth. Given the promising solutions to the problems of doping in Ukraine. **Conclusions:** Among the problems of modern sport is becoming increasingly important issue of doping. It is an extremely complex because it involves the interrelated medical, legal, political, moral, organizational, social and pedagogical aspects. Socio-pedagogical factors of anti-doping policy in sports scientists comprehensively still not addressed. Certain aspects of anti-doping policy presented in scientific papers, which can be divided into two groups. The first group of papers is devoted to doping in sport as a social event. The second group of papers devoted to the problems of doping control. Today there is a need and objective preconditions for the development and adoption of a General concept, which would be generalized numerical amount of data received and served as a basis for developing an effective anti-doping control at the expense of improvement of legislative and normative-legal base and infrastructure of the anti-doping policy in Ukraine, which should be brought in line with modern international standards.

doping, athlete, sport, anti-doping measures.

Вступ.

Сьогодні жорсткі умови існування в сучасному спорті змушують атлетів працювати майже на межі фізіологічних можливостей їхнього організму. Необхідною умовою успішної спортивної діяльності спортсменів на сучасному етапі має бути майже постійним дуже високий рівень їх підготовленості та результатів [1, 2, 3, 14]. Проблема підсилюється комерціалізацією і професіоналізацією спорту вищих досягнень й виявляється збільшенням кількості як офіційних так і комерційних змагань та турнірів на міжнародному рівні. Висока ціна перемоги в сучасному спорті породжує ряд негативних проявів, серед яких особливу тривогу викликає проблема вживання допінгу, або застосування заборонених в спорті субстанцій або методів [3, 10, 12]. З медичної точки зору застосування таких препаратів, а також окремих фізичних методів і

© Руденко В.П., 2014

doi: 10.6084/m9.figshare.1003976

маніпуляцій, часто необґрунтоване й безконтрольне, є марним, а часом небезпечним для здоров'я і життя атлета. У сучасному спорті нерідкі випадки з летальним результатом атлетів в результаті застосування ними заборонених у спорті речовин [11, 14, 20].

Крім істотної шкоди для здоров'я і життя спортсменів, застосування даних засобів йде в розріз із морально етичними нормами спорту і спортивного руху і головне завдання сучасного спорту, за словами С.Н. Бубки, залишатися вірними послідовній та невинній боротьбі проти допінгу, що підтверджує слова президента Жака Рогге, який сказав: «Допінг – це, звичайно, найбільша загроза спорту в XXI сторіччі. Він підриває здоров'я спортсменів та позбавляє довіри до спортсменів. Хоча ми ніколи не зможемо мати нульовий рівень допінгу, я можу сказати, що ми здійснили великий поступ уперед. Ми зробили боротьбу проти допінгу своїм пріоритетом» [7]. Таким чином, однією

з найбільших проблем сучасного олімпійського спорту, як і раніше, залишається боротьба з допінгом. Фахівців різних країн світу об'єднує думка, що політика діяльності Всесвітнього антидопінгового агентства (ВАДА) багато в чому є суперечливою. Навіть саме означення допінгу («допінг – здійснення одного або деяких порушень антидопінгових правил», як це записано в Антидопінговому кодексі 2009 року) є антинауковим і нелогічним. Спортивна наука сьогодні розвивається своїм шляхом, фактично незалежним від діяльності ВАДА [7, 11, 14, 15].

Теорії та методиці антидопінгових заходів присвячено чисельну кількість робіт вітчизняних і зарубіжних авторів [6, 8, 10, 11, 12, 14, 17]. Науковцями зазначається, що надана проблема містить в собі тісне переплетіння медичних, соціальних, педагогічних, політичних, морально-етичних, економічних та юридичних аспектів.

Основні зусилля спортивної та медичної науки в основному спрямовано на вивчення особливостей впливу заборонених в спорті субстанцій та методів на організм спортсмена, на пошук та вдосконалення методів його виявлення, біохімічних складових, а також на здешевлення процедур допінг-контролю та пошук найбільш простих і ефективних його процедур [5, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 20]. Цей підхід обумовлений необхідністю з початку визначити вплив та наслідки вживання допінгових засобів, але вже потім визначатись з вирішенням педагогічних, юридичних та інших проблем боротьби з допінгом у спорті.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета роботи – визначити та обґрунтувати медико-біологічні, психологічні та соціальні проблеми допінгу у спорті.

Дослідження ґрунтується на аналізі наукової та методичної літератури. В роботі використані *методи* аналізу, синтезу і узагальнення, порівняння й аналогії.

Результати дослідження.

Рівень розвитку сучасного спорту та перевантаження, що відчувають спортсмени під час тренувально-змагальної діяльності, настільки високі, що спроби взагалі відмовитися від використання лікарських препаратів відображають погляди навіть не вчорашнього, а позавчорашнього дня. Ринок світової фармакологічної промисловості настільки великий, що підібрати максимально ефективні і необхідні в той чи інший період спортивної діяльності лікарські препарати є досить важким завданням. Слід зазначити, що застосування окремих препаратів, а також фізичних методів і маніпуляцій заборонених в спорті, перш за все з медичної точки зору часто є необґрунтованим й безконтрольним, має суттєву небезпеку для здоров'я, а за цілою низкою зареєстрованих випадків трагічних наслідків для їхнього здоров'я – інвалідизації і навіть смерті. У зв'язку з цим міжнародні спортивні та медичні організації на протязі кількох десятиліть проводять активну боротьбу з допінгом. При тому ця боротьба часто не дає бажаних результатів, коли навіть якщо не зважати на збільшення кількості лабора-

торій допінг-контролю і удосконалення устаткування, практика застосування хімічних речовин не зникає, застосування допінгу спортсменами триває, спортсмени з ризиком для здоров'я і кар'єри користуються забороненими в спорті засобами і методами, список яких з кожним роком збільшується. Застосування спортсменами препаратів і методів, що занесені у Міжнародний стандарт ВАДА «Заборонений список» є порушенням антидопінгових правил у спорті. При цьому застосування допінгів штучно стимулює працездатність організму за рахунок вичерпання його «заборонених» резервів і зняття захисного гальмування, коли фармакологічні засоби відновлення, що коригують зміни при стомленні, повинні бути навпаки спрямовані на заповнення витрачених під час навантажень функціональних резервів організму без стресової і різко збудливої (різко гальмівної) дії. Аналіз медико-біологічного супроводу спортсменів показує, що в у спорті вищих досягнень України сформувалася складна ситуація щодо ефективного вживання фармакологічних препаратів [5, 11, 14]. Необхідна кваліфікована робота спортивних лікарів, які повинні мати знання про фармакодинамічні параметри, тобто індивідуальні механізми дії окремих препаратів, їх фармакокінетичні особливості, дозу лікарської речовини в організмі (транспорт, зв'язок з білками, рецепторними молекулами, біотрансформацію, шляхи елімінації), а також особливості раціонального комбінування препаратів з однієї або з різних груп. Враховувати, що на даний час існує досить великий перелік «недопінгових» засобів, за допомогою яких можна і необхідно впливати на фактори, що лімітують працездатність спортсменів та осіб, які займаються фізичною культурою, спортсменів-інвалідів та населення. Це, перш за все, препарати, які рекомендовані до використання у фармакології здорової людини, що дозволяють підвищити якість життя, розширити межі адаптації до надмірних фізичних навантажень: адаптогени рослинного і тваринного походження; окремі ноотропи; препарати енергетичного та пластичного дії; імуномодулятори; антиоксиданти та антигіпоксанти; вітаміни і вітамінні комплекси; екзогенні природні інтермедіати вуглеводного, білкового, ліпідного, мінерального обміну; перевірені біологічно активні добавки до їжі.

Прийом допінгових препаратів спортсменами є небезпечним і для їх оточення. Автори визначають, що вживання ряду препаратів призводить до зміни поведінки спортсменів (наприклад, до підвищення агресивності), невмотивованих дій та це може слугувати причиною виникнення соціально небезпечної обстановки [1, 3, 4, 8, 9, 13]. Проблема допінгових препаратів не обмежується використанням їх професійними спортсменами, вона також стосується молодих людей і спортсменів аматорів різних видів спорту, що в даний час стає серйозною проблемою для охорони здоров'я населення України.

Насамперед, викликає тривогу проникнення допінгу в дитячо-юнацький спорт [8, 13]. По-перше, довгострокові негативні наслідки вживання забороне-

них препаратів спортсменами даного віку є найбільш виразними, ніж у сформованому організмі. По-друге, спортсмен початківець, що звернувся по допінгу, фактично позбавляє себе подальших стратегічних перспектив у спорті, тому що звичайні тренувальні засоби після цього вже не дають та не мають належного ефекту. По-третє, подібні факти надзвичайно сильно впливають на імідж спорту в очах громадської думки. Так, у деяких видах спорту, тренери стикаються з відмовою більшості батьків віддавати дітей до спортивної секції. Це вони мотивують тим, що там одна «хімія» і вони не бажають губити здоров'я дитини [8]. Також збільшилася кількість випадків використання анаболічних стероїдів не спортсменами з метою поліпшення зовнішнього вигляду, і тільки іноді для підвищення працездатності. Автори відмічають, що індустрія спеціалізованих харчових добавок для схуднення, всіляких «чарівних зіль» для омолодження і відновлення сил, бодібілдинг, фітнес, екстремальні види спорту, що є популярними у молодіжному середовищі стають величезним ринком для різноманітного допінгу [1, 2, 5, 8]. Мільйони споживачів, які натхненні ідеєю швидкого перетворення, ризикують своїм здоров'ям. Спорт є частиною суспільства та відображає процеси, що відбуваються в житті людей. Проблема застосування допінгів спортсменами тісно пов'язана з проблемою зловживання наркотичними речовинами (наркоманією), які набули останнім часом широкого поширення, особливо серед молоді [9, 13, 19]. Соціальні робітники та психологи впевнені, що модель «допінгової поведінки», коли людина вирішує свої спортивні проблеми за допомогою шприців і таблеток є прямою дорогою до моделі «наркотичної поведінки».

Таким чином, негативні наслідки для здоров'я атлетів, особливо молодого віку, порушення моральних принципів спорту та суттєва шкода його іміджу характеризують гостроту проблеми допінгу в спорті.

Так, дана проблема не до кінця вирішена з юридичного боку, оскільки узаконена система покарань за вживання допінгових препаратів як в міжнародному спортивному русі, так і в окремих країнах, або не є достатньо ефективною, або відсутня взагалі (в законодавстві ряду країн покарання за вживання допінгу не передбачаються). Окреслена проблема загострюється тим, що певна категорія людей, тим чи іншим чином пов'язана з фізичною культурою та спортом, з метою задоволення в першу чергу власних потреб підштовхує неповнолітніх до застосування допінгу чи взагалі займається його розповсюдженням.

Отже, проблема протидії спонуканню неповнолітніх до застосування допінгу – одна з найактуальніших проблем не тільки у фізичній культурі і спорті, а у кримінально-правовій науці та правозастосовчій практиці як в Україні [13], так й за її межами [19].

Суттєвим аспектом у боротьбі з допінгом у спорті є педагогічний, де важливою стороною є виховна робота [1, 2, 8, 17]. Проте йому довгий час не приділялось належної уваги. На даний час згідно з документами

міжнародного спортивного руху розробка та впровадження антидопінгових освітніх програм займає одне з головних місць, але у багатьох країнах знаходиться на низькому рівні або навіть практично відсутнє ефективне вирішення методологічних і технологічних питань даного процесу. Необхідно більш активно впроваджувати освітні програми первинної профілактики наркоманії та вживання допінгу в спорті серед молоді України, враховувати вікову спадкоємність контингенту та відповідно до виховних завдань, забезпечувати соціальну адаптацію юних спортсменів, їх інтеграцію до спортивного середовища. Програма повинна передбачати не тільки превентивні заходи боротьби з наркотизацією суспільства і шкідливими звичками, але і з порушенням спортсменами антидопінгових правил.

Таким чином, допінг є однією з надзвичайно серйозних проблем сучасного спорту і суспільства в цілому, включає в себе тісно взаємопов'язані між собою медичні, юридичні, політичні, моральні, організаційні, соціальні та педагогічні аспекти. Ефективність боротьби з допінгом у спорті багато в чому залежить від системи її організації. Слід однак відзначити, що організаційні основи боротьби з допінгом практично не перебували в полі зору вчених. Створення дієвої системи антидопінгового контролю в Україні, яка має забезпечити ефективне обмеження та запобігання застосування допінгу потребує вирішення низки питань. Слід зазначити, що є необхідність й об'єктивні передумови розробки і прийняття загальної концепції, яка б узагальнила чисельну кількість отриманих даних та слугувала основою для розробки ефективних заходів антидопінгового контролю за рахунок удосконалення законодавчої і нормативно-правової бази та інфраструктури антидопінгової політики в Україні, які мають бути приведені у відповідність до сучасних міжнародних стандартів.

Висновки.

Серед проблем сучасного спорту все більшого значення починає набувати проблема допінгу. Вона є надзвичайно складною, оскільки включає в себе взаємопов'язані медичні, юридичні, політичні, моральні, організаційні, соціальні та педагогічні аспекти. Медичні аспекти обумовлені тим, що використання допінгів спортсменами призводить до негативних, а в ряді випадків трагічних наслідків для їх здоров'я. У зв'язку з цим міжнародні спортивні та медичні організації протягом тривалого часу проводять боротьбу з допінгом. Однак ця боротьба не надає бажаних результатів: використання допінгу спортсменами триває. Проблема допінгу не є до кінця вирішеною і з юридичного боку. Проблема допінгу містить і моральний аспект. Використання допінгових препаратів суперечить сутності спорту, створює нерівні умови в досягненні спортивного результату, завдає шкоди престижу країни і команди, міжнародного спорту в цілому. Проблема застосування допінгу спортсменами тісно пов'язана з проблемою зловживання наркотичних речовин (наркоманія), що одержали останнім часом

широке поширення особливо серед молоді. Суттєвим аспектом у боротьбі з допінгом у спорті є педагогічний, де важливою стороною є виховна робота. Аналіз літератури показав, що соціально-педагогічним чинником антидопінгової політики в спорті як вітчизняними, так і зарубіжними вченими комплексно досі не розглядалися. Окремі аспекти антидопінгової політики представлені у наукових працях можна розділити на дві групи. Першу групу складають роботи, в яких допінг у спорті вивчається як соціальне явище (Стол-

бов В.В., 1987; Фомін Ю.А., 1989; Гончарова Є.К., 1994; Олійник С.А. 2005, Платонов В.М. 2005, Михайлова Т.В., 2009; Корж В.П. 2006 – 2010, Рачева Є. В., 2010, Башкін І.М. 2006 – 2011 та ін.) Друга група робіт присвячена проблемам допінг-контролю. Це роботи А.Г.Дембо (1984), В.А.Васіна (1999), В.В.Матова (2002); Г.М. Родченкова (1990-2010), В.В.Балахнічева, С.Н.Португалова (2003).

Перспективою подальших досліджень вбачаємо пошук нових антидопінгових заходів у спорті.

Література:

1. Бадрак К.А. Допинг в спорте как проблема нравственности / К.А. Бадрак // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2010. – №1. – С. 70-72.
2. Бадрак К.А. Первичная профилактика применения допинга в современном спорте / К.А. Бадрак // Образовательная программа и методические рекомендации / под ред. О.М. Шелкова. – СПб.: НИИФК. – 2011. – 64 с.
3. Бальсевич В.К. Спорт без допинга: фантастика или неотвратимость? / В.К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. – 2004. – №3. – С. 29-30.
4. Барабанова В.Б. Допинг в спорте как социальная проблема / В.Б. Барабанова // Успехи современного естествознания. – 2010. – №11. – С. 176-178.
5. Башкин И.Н. Фармакология допинга / И.Н. Башкин // Журнал SWIM. – 2012. – №4(10). – С. 16-19.
6. Бордюгова Н.В. Правопорушення в спорті: допінг, поняття і історія розповсюдження / Н.В. Бордюгова // Часопис Київського університету права. – 2010. – №1. – С. 291-295.
7. Бубка С.Н. Олімпізм надихає, розкриває серця / С.Н. Бубка // Олімпійська Арена. – 2013. – №6. – С. 21-23.
8. Грецов А.Г. Методика антидопінгової роботи с молодыми спортсменами / А.Г. Грецов. – СПб.: ФГУ СПб НИИФК. – 2009. – 48 с.
9. Еремеева Л.В. Проблема допинга и ответственности за его употребление и распространение / Л.В. Еремеева // Наркология. – 2009. – №8. – С. 98-99.
10. Журавлева А.И. Антидопинговый контроль в спорте / А.И. Журавлева // Лечебная физкультура и спортивная медицина. – 2013. – №10(118). – С. 3-8.
11. Корж В.П. Допинг. Вчера, сегодня, завтра / В.П. Корж, И.Н. Башкин. – Николаев: ИИП «Степь-инфо». – 2006. – 200 с.
12. Остапенко Л.В. Современные аспекты допинг-контроля / Л.В. Остапенко, В.И. Павлов, И.В. Бенмансур // Физкультура в профилактике, лечении и реабилитации. – 2009. – №2. – С. 21-24.
13. Петренко О.І. Предмет та суспільна небезпечність спонукання неповнолітніх до застосування допінгу / О.І. Петренко // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності: зб. наук. праць. – Донецьк: ДЮО. – 2004. – №1. – С. 94-101.
14. Платонов В.Н. Допинг в спорте и проблемы фармакологического обеспечения подготовки спортсменов / В.Н. Платонов, С.А. Олейник, Л.М. Гунина. – М.: Советский спорт. – 2010. – 308 с.
15. Ратнер А.Б. МОК и борьба с допингом в спорте на современном этапе / А.Б. Ратнер // Теория и практика физической культуры. – 2001. – №7. – С. 9-10.
16. Backhouse S.H. Doping in sport: a review of medical practitioners' knowledge, attitudes and beliefs / S.H. Backhouse, J. Mc Kenna // Int J Drug Policy. – 2011. – vol.22(3). – pp. 198-202.
17. Bowers L.D. Science and the rules governing anti-doping violations / L.D. Bowers // Handb Exp Pharmacol. – 2010. – vol.195. – pp. 513-531.
18. Johnson M.B. A systemic social-cognitive perspective on doping / M.B. Johnson // Psychol Sport Exerc. – 2012. – vol.3(13). – pp. 317-323.
19. Mc Namee M.J. Juridical and ethical peculiarities in doping policy / M.J. Mc Namee, L. Tarasti // Journal of Medical Ethics. – 2010. – vol.36(3). – pp. 165-169.
20. Morente-Sánchez J. Doping in sport: a review of elite athletes' attitudes, beliefs, and knowledge / J. Morente-Sánchez, M. Zabala // Sports Medicine. – 2013. – vol.43(6). – pp. 395-411.

References:

1. Badrak K.A. *Fizicheskaia kul'tura: vospitanie, obrazovanie, trenirovka* [Physical culture: upbringing, education, training], 2010, vol.1, pp. 70-72.
2. Badrak K.A. *Pervichnaia profilaktika primeneniia dopinga v sovremennom sporte* [Primary prevention of doping in sports today] *Obrazovatel'naia programma i metodicheskie rekomendacii* [Educational program and guidelines], Sankt Petersburg, 2011, 64 p.
3. Bal'sevich V.K. *Teoriia i praktika fizicheskoi kul'tury* [Theory and practice of physical culture], 2004, vol.3, pp. 29-30.
4. Barabanova V.B. *Uspekhi sovremennoego estestvoznaniia* [Successes contemporary science], 2010, vol.11, pp. 176-178.
5. Bashkin I.N. *Zhurnal SWIM* [Journal SWIM], 2012, vol.4(10), pp. 16-19.
6. Bordiugova N.V. *Chasopis Kiyivs'kogo universitetu prava* [Journal of Kiev University of Law], 2010, vol.1, pp. 291-295.
7. Bubka S.N. *Olimpijs'ka Arena* [Olympic Stadium], 2013, vol.6, pp. 21-23.
8. Grecov A.G. *Metodika antidopingovoi raboty s molodymi sportsmenami* [Technique of anti-doping work with young athletes], Sankt Petersburg, 2009, 48 p.
9. Eremeeva L.V. *Narkologiya* [Narcology], 2009, vol.8, pp. 98-99.
10. Zhuravleva A.I. *Lechebnaia fizkul'tura i sportivnaia medicina* [Exercise Therapy and Sports medicine], 2013, vol.10(118), pp. 3-8.
11. Korzh V.P., Bashkin I.N. *Doping. Vchera, segodnia, zavtra* [Doping. Yesterday, today and tomorrow], Nikolayev, 2006, 200 p.
12. Ostapenko L.V., Pavlov V.I., Bentsmansur I.V. *Fizkul'tura v profilaktike, lechenii i reabilitacii* [Training in the prevention, treatment and rehabilitation], 2009, vol.2, pp. 21-24.
13. Petrenko O.I. *Problemi pravoznavstva ta pravoohoronnoyi diial'nosti* [Problems of law and law enforcement], Donetsk, 2004, vol.1, pp. 94-101.
14. Platonov V.N., Olejnik S.A., Gunina L.M. *Doping v sporte i problemy farmakologicheskogo obespecheniia podgotovki sportsmenov* [Doping in sport and pharmacological problems provide training athletes], Moscow, Soviet sport, 2010, 308 p.
15. Ratner A.B. *Teoriia i praktika fizicheskoi kul'tury* [Theory and practice of physical culture], 2001, vol.7, pp. 9-10.
16. Backhouse S.H., McKenna J. Doping in sport: a review of medical practitioners' knowledge, attitudes and beliefs. *International Journal of Drug Policy*, 2011, vol.22(3), pp. 198-202.
17. Bowers L.D. Science and the rules governing anti-doping violations. *Handbook of Experimental Pharmacology*, 2010, vol.195, pp. 513-531.
18. Johnson M.B. A systemic social-cognitive perspective on doping. *Psychology of Sport and Exercise*, 2012, vol.3(13), pp. 317-323.
19. Mc Namee M.J., Tarasti L. Juridical and ethical peculiarities in doping policy. *Journal of Medical Ethics*, 2010, vol.36(3), pp. 165-169.
20. Morente-Sánchez J., Zabala M. Doping in sport: a review of elite athletes' attitudes, beliefs, and knowledge. *Sports Medicine*, 2013, vol.43(6), pp. 395-411.

Информация об авторе:

Руденко Виктор Петрович: ORCID: 0000-0002-3038-803X; vprudenko@inbox.ru; Львовский государственный университет физической культуры; ул. Костюшко 11, г. Львов, 79007, Украина.

Information about the author:

Rudenko V.P.: ORCID: 0000-0002-3038-803X; vprudenko@inbox.ru; Lvov State University of Physical Culture; Kostyushko str. 11, Lvov, 79007, Ukraine.

Цитируйте эту статью как: Руденко В.П. Основні сучасні проблеми допінгу у спорті // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 6 – С. 53-57. doi:10.6084/m9.figshare.1003976

Cite this article as: Rudenko V.P. Main modern problems of doping in sport. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2014, vol.6, pp. 53-57. doi:10.6084/m9.figshare.1003976

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

Эта статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Дата поступления в редакцию: 25.02.2014 г.
Опубликовано: 03.03.2014 г.

Received: 25.02.2014
Published: 03.03.2014